

[Transcript] Forklart / Derfor er Norge viktig i Kinas store plan

Kina sikter seg inn mot vår bakår.

Kina er en viktig partner, og vi har bare fått en åpende og en god diskusjon på en bred set av problemer.

I mange år har Xi Jinping, Kina's ubestritte leder, ønsket ut en plan for nordområdet.

Og mens poolene smelter, så kommer Kinas plan for Lille Norge stadig mer til Sina.

Hva er det Stormakten Kina egentlig vil?

Du hører forklart fra Aftenposten, jeg heter Sunne Søholl, og i dag er det mandag 22. mai.

Gjentelmene, velkommen til dette presskonferens.

Ministeren vil nowe give de remerkene for ministeren.

En varm og nydelig vårdag for lidsiden stimlet en gjeng med norske og internasjonale pressefolk sammen i en flottsaaal i Oslo centrum.

Vi var der for å se på og høre på chin gang den relativt farske kinesiske utenrigsministeren.

Han hadde brukt hele dagen på å snakke med norske politikere, statsminister, utenrigsminister og stortingspolitikere.

Han var i Norge som et av tre land på en bitterliten Europa-turné, hvor han først hadde vært innom Frankrike og Tyskland, før han fløy opp til Roslo.

Å Krusar, du er journalist her i Aftenposten, og du var på presskonferensen. Hvorfor var han egentlig?

Akkurat det var det veldig mange som lurtet på i det han kom til Oslo.

Det hadde ikke gått mer enn to og et halvt år siden den siste gang en kinesisk utenrigsminister var her på besøk.

Så jeg brukte litt tid i forkant på å spørre folk som kanskje kunne vite noe om det, men fra kinesiske utenrigsministeren var det helt tyst.

Og fra norske kilder, både i og utenfor, virket det egentlig som om alle var like i skjerre som meg på dette her.

Og at ingen egentlig hadde noen helt klare svar. Men det var jo unekte litt rart at han skulle til lille Norge.

Den kinesiske utenrigsministeren ble tatt imot Arjonas Gar Støyre og Annuken Wittfeldt.

Og selv om ingen visste helt hva som sto på den kinesiske agendan, så hadde man flere teorier på hvorfor Kina sentte en av sine beste menn.

En av dem kan være at Kina ønsker å lære om fredsmegling fra Norge.

Og så er det en annen grunn til at Shingan kom til Norge. Det kan være at Norge og Kina fortidens samarbeider ganske bra på en del store internasjonale prosesser,

spesielt når de gjelder klimakrisen, og der pågår det en del samtale på høyt nivå som de kanskje ville fortsette her i Oslo.

I tillegg jobber Kina hardt for å forhindre at Europa og Norge blir for tett knyttet til USA, som de nå har et veldig dårlig forhold til.

Og dette dårligere forholdet mellom disse to landene ligger som et bakteppe for veldig mye av det som skjer i verden akkurat nå.

Men sannsynligvis handler besøket om noe helt annet, for på ett av punktene i Kinas storeplan står det Norge.

Etter 13 år som pilot hoppet Kristine Lørang bokstavlittalt inn, fulgte grunndrømmen og startet bastuppedriften Kuk Oslo,

og i dag kan hun skilte med 9 bastur og 32 ansatte.

[Transcript] Forklart / Derfor er Norge viktig i Kinas store plan

Reinskap er ikke det jeg er best på, så for meg er det opplagt at vi skal hjelpe her. Vi har en regnskapsfører som forstår vår bransje, og de hjelper oss å ta i bruk automatiseringen, og alle de smarte løsningene som finnes i regnskapsprogrammet TripleTex. Vi har brukt TripleTex sin oppstart, og kan genuint anbefale det til andre. Nå kan du prøve det veldig fleksible regnskapsprogrammet TripleTex gratis i 14 dager på TripleTex NO gratis.

Kina har de siste 40 årne gått fra være et lurt fattig land, som nå må bruke dryg etter kulturrevolutionen, til å bli verdens neste største økonomi, og hovedårsaken til det. Det er at Kina har produsert vare som de har såkt til resten av verden, og sendt ut som vida som forbruker kan dra god nytt av. Så se for deg jordkloden.

For å sende disse varene til oss europæere, så må shipene med containere seile fra Kina i øst, rundt og under hele Asia, og til slutt inn i Middelhavet.

Og denne handelsveien kalles for silkeveien. Problemet med denne ruten er at den er lang. Et ship kan bruke 40 dager på denne reisen.

Derfor har Xi Jinping sett etter en snarvei.

For de kinesiske myndigheter, de ser en ganske stor mulighet i at isen i Arktis er i ferd med å smelte.

Når isen smelter, kan Kina åpne nye og raske handelser ute til vesten, tilbake til jordkloden.

Hvis du skroller deg oppover kloden, slik at du ser jorda ovenfra, ser du Arktis, hav- og landområdene omkring Nordpol.

Rundt Arktis ligger blant annet til Russland, Grønland, Kanada, Alaska og Norge.

En ny og mer effektiv handelsvei fra Kina til Europa går forbi Nordkorea, til toppen av Russland, og inn i det vi kaller nordis av i Arktis.

Mindre is betyr at det blir lettere for Kina å sende containerskip fra kinesiske havner opp langs Nordkysten av Russland og så inn til Europa og kanskje videre til USA.

Det er en rute som kan kortere denne reisetiden med 30-40%, og så to uker sammenlignet med de sørlige rutene som brukes i dag. Det uttalte målet, og det som er tydelig i kinesiske policydokumenter, det er at Kina skal bli en polar stormakt inn 2030, og 2030 er jo faktisk bare syv år til.

Med en ny polar silkevei vil Kina komme tettere på Norge.

Men er det så ille, da?

Det trenger jo ikke noe. Det er svarer så ille, og så er det mange fordeler med at Kina øker interessen for Arktis, og blant annet betyr al denne forskningen, at forskninger også på klimaendringer får ekstra midler, og det er jo til alles fordel.

[Transcript] Forklart / Derfor er Norge viktig i Kinas store plan

Og hvis det blir noe av disse handelsruttene, så kan det skape store inntekter i spesielt i nordligste delen av Norge. Men når det er sagt, er det også flere grunner til å være litt påvakt der. Og som på hva da? Kinas satsing på polområdene er faktisk underlagt til samme departemange som satsingen deres på Sør-Kina-Havet. I Sør-Kina-Havet så har de tatt kontroll av en massevis av atoller, og skjær, og byggetopp der, til tross for at de egentlig ikke har lov til det. Og så er vi jo ikke der når det gjelder Arktis, men Arktis er litt sånn vil, vest akkurat nå. Det er et stort område som blir stadig mer åpent og tilgjengelig, mye av det er i internasjonalt farvann. Og det kan kanskje være et eksempel på hvordan Kina opptrer, men de ønsker kontroll over naturressurser og geografisk områder. Havområdene i Arktis er isika noen land, men de otte landene som berøres av Arktis, bl.a. Norge, er med i det som heter Arktisk Råd. De skal finne ut regler for dette område, hva som er lov og ikke, for eksempel når det gjelder handelsrouter og utvinning av naturressurser. Og det er kanskje her vi finner nøkkeln, til hvorfor den kinesiske utenreksministeren besøkte Norge. Norge overdåk faktisk som leder for Arktisk Råd, dagen før utenreksministeren Chingang kom til Oslo. De neste to årene er det Norge som har formandskapet i Arktisk Råd. Kina har disse store interesser i området, og de ønsker seg et venlig sin et land i råde å jobbe med, et land som kan fremme noen av Kinas forslag, og ikke talere, så er det en medspiller. Derfor blir Norge en ekstra interessant kandidat for Kina, når Norge sitter med lederoln i Arktisk Råd. Du sier at Kina har vist interesse for Arktis i et ti år. Hvordan har vi merket det? En måte vi har merket det på har vært at Kina har opprett forskningstationer i nordområdene, en på Salbar og en på Island, og så har de forsøkt å bygge opp igjen i nord Sverige. De har også prøvd å kjøpe opp både havner og flyplasser, og annen infrastruktur i Arktis, for eksempel på Grønland, og de visste en sterk interesser for kirkenes. Men der har de møtt ganske mange stengte dører fra skeptiske myndigheter i disse nordiske landene. Alle mest helst, spesielt når de siste ordene har de hatt i Rusland, der Kina har investert ganske tungt i flere store prosjekter,

[Transcript] Forklart / Derfor er Norge viktig i Kinas store plan

plantet annet et endoramt gasfelt, hvor de har kjøpt seg kraftig opp.

Så et stort spørsmål nå, det er om Kina kommer til å følge

opp denne økonomiske interessen med en militær til stedevarrelse.

Altså kan vi komme til å se kinesiske krigsskip i nordområdene om noen år?

Det er et spørsmål som mange er litt nøsjære i på nå.

Men da singang, utnekesministeren, blir spurt om det, da han besøkte Oslo, så avviste han det veldig, veldig kontant.

Og vi fråger, hvordan vil denne krigsskip begynne å følge opp i denne arktiske regionen?

Hvilke krigsskip vil vi besøke kinesiske krigsskip for å defende

kinesiske interesser i arktiske regionen?

Jeg har aldri hørt Kina si at det ville bli en stor spørsmål

for kinesiske krigsskip.

Når i China har vi sagt at vi skulle sende voreskip til arktiske regionen.

Det var litt overraskende å høre singang avvist dette her,

fordi tidligere, for bare noen måneder siden, så sa Kinas spesialutsending til arktis

at man kan ikke utlokke at kinesiske krigsskip også kan komme til å patroligere i nordområdene.

Og dette er noe som Vestliland, spesielt USA, har advart mot i flere år,

Statenberg hadde vært mot det for halvannet år siden,

og nå siste i forsvarskommisjonsrapport som kom for bare noen ukeseiden,

så står det også at man kan se for seg at kinesiske og russiske marinefartekan

har felles øvelser i nordområdene, så det at singang avvist det,

det var en liten overraskelse.

Så hva Kina egentlig planlegger å gjøre militært i nordområdene,

det er fortsatt helt umulig å si noe.

Uansett så er jo dette noe i myndighetene i alle de arktisk landene tenker på for tiden.

Og så i tillegg til da dette med krigsskip, så er det jo faren for spionasje,

og det kan vi også lese om i et gjensensrapport hvert år,

og vi vet også at det er noe russiske og USA spesielt er ganske bekymret for.

Så en ny polar silkevei over arktis,

kinesiske forskningsstasjoner på Svalbar og investeringer i russiske gasfeldt.

Hvordan skal Norge forberede seg på alt dette?

Det er klart at Norge som da sitter som et av 80-medlemsen i arktisk råd,

og som i tillegg har lederrollen i rådet for tiden,

har en ganske viktig posisjon.

Og for Norge støl er det helt nødvendig,

som et bitte, bitte, lite land i globale sammenheng,

at det finnes internasjonale lovver og regler,

og et system som hvor alle følger de samme reglene.

Hvis det er storemektene som får lov til å ture fram og forsyne seg med hva de vil,

og gjøre sånn de vil, så er det små land som Norge som har mest å tape på det.

Men Kristoffer, når vil det nye ruta bli mulig når kommer vi til å se kinesiske kontainersip i nord?

Allere det nå, så er det mulig å sende kontainersip langs ruten nord for Rusland

i korte tidsperiode hvert år,

men den perioden kommer til å bli lengre og lengere,

[Transcript] Forklart / Derfor er Norge viktig i Kinas store plan

jo lengre ruta vi kommer, jo mer av havisen som smelter.

Men det er lenge til at dette kommer til å bli en fast rute som mange kommer til å bruke, men det som er helt centralt er at man får etablert reglene på foran, så at det ikke oppstår konflikter i disse områdene, for det kommer landet som Norge til å tape på.

Du har hørt en podcast fra Aftenposten.

Det var utenreksjonellist Kristoffer Renneberg som forklarte deg hva Kina vil i Arktis.

Denne episoden er laget av producent Olaf Eggersvik og meg Synne Søhol.

Resten av forklart er Jenny Fjølland, Anders Weberg og Philip A. Johannesborg.

Lydende hørte er fra regjeringen.no

Det finnes spørsmål som det ikke så enkelt å google type Ukraina-krigen.

Hva er det som gjør at Solata springer til synelatene frivillig inn i døden?

Jeg tror ikke jeg kan sammenligne det der med noen ting som har skjedd i livet mitt før.

Hvorfor sier folk som jobber med kunst-inklagens at maskina begynner å bli bevisst?

Når du prosesserer informasjon og tar inkligent til beslutningen, da er vi farlig nær tenking.

Hvorfor har vi i det hele tatt et strømmarked når det gir oss dyrstrøm?

Det er en sjans for at det kunne gå galt. Det var veldig stor.

Jeg heter Marie-Terrik Stater-Gelland, og i denne nye podcasten DeepDryck,

så nørde jeg kollegaer mine på tema som formet tida vi lever i.

Mest fordi vi er genvint nysjerige og fant ingen gode svar da vi googler,

men også for å gi deg en helt ny innsikt og ta meg til bordet neste vennebils.

Kjekke ut DeepDick, D-I-P-D-I...

D-I-P-D-I-K-K, i aftenpåsnappen eller hos Podmi.

D-I-P-D-I-K-K, det er helt du mye.